

פרק שלשים וארבעה

*

מזמור – תזמרו ותכריתו את הדינים והגבורות – על ידי

שתתחזקו להודות לה'

מִזְמוֹר לְתוֹדָה. אמר (תהלים נ', י"ד) זבח לאלהים תודה, לומר המקריב תודה -
זובח מדת הדין... וקרבת תודה עולה למעלה, וסוף הכתוב מוכיח שאמר ושלם
'לעליון' נדריך.

שפתי כהן על התורה פרשת צו פרק ז' פסוק י"ג

אולי לפי דבריו הקדושים נרמז בכתוב "מזמור" – אתם יכולים לזכות לזמר עריצים ולהכרית את
כל הדינים והגבורות – "בתודה" על ידי התודה שתודו להש"י.

כל יושבי הארץ יזכו בעת תפילתם להתקרב להתדבק להתחבר ולהתאחד עם הש"י

באהבה וריעות והתחברות ודביקות גדולה

הָרִיעוּ לַיהוָה. 'הריעו' הוא לשון יחוד והתחברות, [לשון אהבה ואחווה ושלווה וריעות],
שזהו עיקר התפלה. [להתקרב להתדבק להתחבר ולהתאחד עם הש"י באהבה
וריעות והתחברות ודביקות גדולה, ועם כל אחד מישראל].

מגן אברהם מהרה"ק מטריסק זי"ע פרשת צו

תזמרו לה' באופן שהנשמה תתפשט בכל הגוף

עד שכל האברים יזכו להצטרף להודות לה'

כָּל הָאָרֶץ. הגוף נקרא ארץ, כדאיתא בגמרא (סנהדרין צ"א, ב'). וזהו "כל עצמותי
תאמרנה, ה' מי כמוך" וכו', ובא מן הנשמה התעוררות אל האברים הגשמיים...
[וזהו] **כל הארץ**, התעוררות בא אל כל האברים הגשמיים.

סדור עולת תמיד מהגה"ק רבי נתן נטע משינאווא זי"ע במזמורי קבלת שבת

ד"ה שירו לה' כל הארץ

**

התפלה לה' היא העבודה שרצון הש"י שהאדם יעבוד אותו בעולם הזה

ורצונו ית' שהיא תיעשה מתוך שמחה

עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה. מה היא עבודה שאדם עושה בעולם הזה, זו תפלה.
[וצריכה שתהא בשמחה], שנאמר **עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.**

מדרש שוחר טוב על תהלים מזמור ס"ו

עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה. צריך האדם שתהיה תפלתו בשמחה, שמחה שאין למעלה
ממנה, שזכה לשרת לפני מלך מלכי הקדוש הקדוש ברוך הוא, וכמו שנאמר **עֲבָדוּ**
אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.

מחשף הלבן מהגה"ק רבי יעקב אביחצירא בעל "אביר יעקב" זי"ע פרשת תרומה ד"ה
ונחזור לפסוק ואני ברב חסדך

עבודת התפילה צריכה להיות מתוך ששון ושמחה
על שאנו זוכים לעבוד את ה' 'במצוה הגדולה הזאת'

עבדו את יי בַּשְׂמֵחָה. שלא תהיה עליהם התפילה כמשאוי וכבעל כרחם, ויהיו
ששים ושמחים במצוה הגדולה הזאת, ויקיימו מקרא שכתוב, **עבדו את ה'**
בשמחה, ואין עבודה אלא תפילה... וכל איש ישראל, כשידע טיבה של חזרה
[שמיעת חזרת הש"ץ], ומה טעם יש בה, בלי ספק יקבל עליו באהבה ושמחה
רבה.

כף החיים מהגר"ח פלאג'י זי"ע סימן כ"ח סעיף ס"ז

עבדו את יי בַּשְׂמֵחָה. **עבדו את ה'** בתפלה ובתחנונים - שלא תהיה עליו כמשא
וכו', רק דוקא בישיבה ובנחת, **עבדו את ה' בשמחה.**

פתח האהל מהגה"ק רבי דוד אביחצירא זי"ע
[אחיו הגדול ומורו של ה'בבא סאלי' זי"ע המכונה 'עטרת ראשנו' - בן הגה"ק רבי מסעוד
אבוחצירא זי"ע בן הגה"ק בעל "אביר יעקב" זי"ע]
פרשת פינחס ד"ה וזהו נמי הכתוב שבפרשה זאת בני יששכר

עבדו את יי בַּשְׂמֵחָה. "ושמחתים בבית תפלת", תחת אשר היו מקיימים **עבדו**
את ה' בשמחה עבודה זו תפלה - כביכול אומר להם גם אני מודד להם מדה כנגד
מדה, וזהו "ושמחתים בבית תפלת".

פתח האהל מהגה"ק רבי דוד אביחצירא זי"ע
פרושים על תיבת בראשית אות ל"ט

יש להתמלאות 'שמחה'

מהזכיה לעבוד את ה' ב'חמשה' תפלות ביום

עבדו את יי בַּשְׂמֵחָה. הצבור שמשימים לבם על החזרה שלו [של השליח ציבור]
לצאת ידי חובה, אז בזה הם שלמים, **שמחה** אותיות חמשה, שנמצא גם הם
מתפללים 'חמשה' תפילות, [שלשה תפילות בלחש, ושתיים בשמיעת חזרת
הש"ץ], מה שאין כן אותם שאין משימים לבם לשמוע החזרה אין להם חמשה
תפילות בכל יום, על כן צריך להזהר מאד על זה...

ובזה יובן **עבדו את ה' בשמחה,** אותיות **בשמחה** הם חמשה תפילות הנזכרים,
דאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין עבודה אלא תפילה.

בן איש חי - הלכות שנה ראשונה - פתיחה לפרשת תרומה

על כל דבר זוכים לעבוד את ה' יש להתמלאות 'בשמחה'
ואפילו אם אין זוכים לעבוד את ה' אלא רק זוכים לבוא לפניו - על זה לבד

יש להתמלאות 'ברננה'

עבדו את יי בשמחה, באו לפניו ברננה. שמעתי מאחד מזקני ירושלים עיר הקודש, שזכה לשמוע מפה קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל "שפע חיים" ו"דברי יציב" מצאנז קלויזנבורג זי"ע, בעת שהיה משתפך בתפילתו בכיסופין והשתוקקות עצומה, וגעה בבכיה גדולה באמרו פסוק זה בהתעוררות נפלאה, וחזר פעמים רבות על תיבת "עבדו", "עבדו", "עבדו" – עד שאמר – "עבדו את ה'" אפילו אויף א משהו "עבדו", אויף יעדע זאך וואס עטץ וועטץ זוכה זיין צו דינען דעם הייליגן באשעפער, וועלן ענק זיין אינגאנצן אנגעפילט "בשמחה". ["עבדו", אפילו על כל דהוא "עבדו", על כל דבר שאתם זוכים לעבוד את ה' – תהיו כולכם מלאים בשמחה].

ואחר כך חזר פעמים רבות על תיבת "באו", ושוב געה בבכיה עצומה בחזרו פעמים רבות "באו" "באו" "באו", עד שאמר "באו לפניו" – אפילו אויב עטץ זענטץ נישט זוכה צו דינען דעם באשעפער, אבער אז עס איז אפילו נאר "באו לפניו", אויף דעם אליין דארף'ן ענק זיין פיהל "ברננה". [אפילו אם אתם לא זוכים לעבוד את הבורא, אבל אם אתם רק מקיימים 'באו לפניו' – על זה לבד צריכים אתם להיות מלאים ברננה].

והיה ניכר בבכיותיו ובסערת נפשו שמחזק את עצמו בגודל ענוותנותו ולבבו הנשבר, שאף על פי שלפי הבנתו והשגתו הגדולה לא התחיל לעבוד את ה', אבל עצם הדבר שיש לו זכיה **לבוא לפני ה'** – על זה לבד הוא מלא "ברננה".

ולאחר שסיים את אמירת תיבת "ברננה" בהתרפקות גדולה, זימר לעצמו ניגון במשך כמה רגעים. כאומר, הנני מקיים תיכף ומיד את מאמר הכתוב לרנן להש"י על הזכיה שמזכנו לבוא לפניו.

שמעתי מאחד מזקני ירושלים עיר הקודש, שזכה לשמוע זאת מפה קדשו בעת שפירש לעצמו את הפסוק בהתעוררות והתרגשות גדולה

יש לדעת כי כל התגברות היצר הרע – בהנהגת שם אלקים

הכל הוא מגודל חסדי ה' ורחמינו עלינו – בהנהגת שם הוי'

דעו כי יי הוא אלהים. בכל אחד ואחד מישראל יש שבע מדות קדושות, וזה לעומת זה עשה אלהים, שבע מדות הרעות בחינת יצר הרע, בחינת תאוות רעות וכעס וכדומה, וכל זה עשה אלהים בכדי שאיש הישראלי יעלה כל המדות הרעות לבחינת קדושה, בכח השבע מדות הקדושות, כדאיתא בספרי הצדיקים, כשבא לאדם איזה מדה רעה כגון תאוה רעה רחמנא לצלן, יסתכל במדה ההוא בכח

הקדושה שבו, שבוודאי יש באותה בחינה ניצוץ הקדוש, בחינת ה', כמאמר הכתוב **כי ה' הוא האלהים**, היינו שבבחינת **אלהים** בחינת הסתר הקדושה - יש בו בחינת ה', ועיקר הבריאה היתה בכדי להעלותה לבחינת ה', כמאמר הכתוב (דברי הימים א כט יא) **לך ה' הגדולה וגו'**, וזהו עיקר העבודה לה', להעלות הנצוצות הקדושים מכל המדות רעות, ויהיה יתרון האור מן החושך.

וזהו בחינת תשובה, שמשיב הנצוצות הקדושות למקורם. וזהו במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (ברכות לד ע"ב), היינו שיש בחינת צדיק שהוא קדוש וטהור מילדותו, ואין לו שום מדה רעה, ולא בא לו שום שום תאוה גשמיות ולא שום בחינה אחרת שאינה קדושה, וזה בוודאי צדיק גמור. אבל אין זה שלימות העבודה, כי עיקר העבודה הוא להפך חשוכא לנהורא כנ"ל, וצריך הצדיק גמור לחזור אחר זה להיות בבחינת תשובה הנזכר לעיל.

בת עין מהרה"ק מאווראיטש זי"ע פרשת ויחי

ד"ה עוד יש לפרש ענין הסתומה

דעו כי יי' הוא אלהים. היינו שבחינת דעת הוא בחינת התחברות חסדים וגבורות (עץ חיים שער כ"א פ"ב), היינו להתבונן ולהאמין שאפילו בבחינת גבורות יש חסדים נסתרים, ועיקר המכון בבחינת גבורות הוא בחינת חסדים, שעיקר בריאת העולם היה בשביל זה, בגין דיתקרי רחום, בגין דיתקרי חנון וכו'.

שצריך להאמין ולהבין שהכל הוא מדת החסד, אפילו במדת הגבורה עיקר המכון הוא מדת החסד, וצריך להבין זה, הן ברוחניות היינו בתורה ותפלה ומעשה המצות, והן בגשמיות, היינו אפילו ברוחניות יש לפעמים הסתלקות המוחין, וצריך לדעת שזה הבחינת ירידה הוא לצורך עליה, כמאמר הכתוב (מלכים א יח לט) **ה' הוא האלהים, ה' הוא האלהים**, שני פעמים, ברוחניות ובגשמיות.

וזה, וידעת היום והשבות אל לבבך (דברים ד לט), וידעת הוא לשון דעת, היינו לעבוד את הבורא ברוך הוא בבחינת דעת, ומה הוא בחינת דעת, לדעת כי **ה' הוא האלהים**, היינו לחבר חסד וגבורה (זוהר ח"ג סה.), בשמים ממעל, פירוש הן ברוחניות, והן בגשמיות זה על הארץ מתחת.

בת עין מהרה"ק מאווראיטש זי"ע פרשת שמות ד"ה ותתצב אחותו

דעו כי יי' הוא אלהים. הענין הוא, דעיקר העבודה הוא להפכא חשוכא לנהורא, ולהגביר מדת הרחמים על מדת הדין, וכמאמר חז"ל (ברכות פ"ט מ"ה) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, וכיצד יהיה זה, היינו כשיסתכל ויתבונן היטב במדת הדין בשרשו, יראה שיש בו מדת החסד והרחמים בהעלם.

כמו היצר הרע, שעיקר בריאתו היה בשביל מדת הרחמים, שאלמלא היצר הרע לא היה שכר, ותענוג תמידי אינו תענוג, רק שהקדוש ברוך הוא חפץ חסד הוא, וברא את היצר הרע כדי שיהיה שכר טוב לצדיקים על ידי שיתגברו עליו ויהפכו החושך לאור, ויוציאו האור מתוך החושך.

וכמאמר חז"ל (שבת עז ע"ב) מה טעם עיזי מסגא ברישא, כברייתו של עולם, ברישא חשוכא והדר נהורא, שנבראו בחינות תאות גשמיות בעולם כדי שהצדיקים יהפכו אותם לבחינת קדושה, ויהיה אור מתוך החושך.

וזוהו שאמר הכתוב (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים, פירוש שתדע ותבין בחינת היום, בחינת בריאת העולם, שהוא ברישא חשוכא והדר נהורא. ובזה והשבות אל לבבך, לבחי' שני לבבות, היצר הרע והיצר טוב (ברכות שם). כי ה' הוא האלהים, פירוש שבבחי' ב' לבבות יש בהם בחינת ה' הוא האלהים, שיש בבחינת יצר הרע שהוא בחינת דין בחינת אלהים (זח"ג סה.) יש בו בחינת ה', בחינת חסד ורחמים (שם) כנ"ל.

בת עין מהרה"ק מאוואריטש זי"ע פרשת תצוה

כל הדעת שלנו שאנו יודעים כי ה' הוא אלקים – הכל הש"י עושה בעצמו

בזה שמשפיע בנו דעת בכל רגע מחדש

הוא עֲשֵׂנו. הסיבה המביאה לידי בחינת דעת **הוא עֲשֵׂנו**, שהוא בעצמו עשה ועזר לנו על זה שנוכל להשיג את עבדות ה' בבחינת דעת... [כי] הסיבה להשגת בחינת דעת – אי אפשר בלתי עזר הבורא יתברך שמו.

בת עין מהרה"ק מאוואריטש זי"ע פרשת פנחס

הש"י עושה אותנו עם כל הכחות שלנו

לכן אנו זוכרים תמיד שכל הצלחותיו היא 'לא' מכחנו ועוצם ידינו כלל

ועל ידי זה אנו זוכים להיות ש'לו' – שיקרא שמו עלינו

הוא עֲשֵׂנו. וְלוֹ אֲנַחְנו. לפי פשוטו אפשר, **הוא עֲשֵׂנו**, שאנחנו מודים ומכירים שהכל ממנו ומרחמיו, כל אשר לנו מחכמה ומכבוד.

ולא אנחנו כלומר ולא מצדנו ולא מזכותנו, כי אם מרחמיו יתברך, כמו שאמר הכתוב "וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל", אז **ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו** ונקראים על שמו.

יוסף תהלות מהחיד"א זי"ע על תהלים מזמור ק' פסוק ג'

הוא עֲשֵׂנו. וְלוֹ אֲנַחְנו. אא"ז מו"ר ז"ל פירש... לו ולא אנחנו, קרי וכתוב במזמור לתודה. ופירש הדבר הכל אחד, שכפי מה שלא אנחנו - כן **לו אנחנו**. כי בגסות - אין אני והוא יכולין לדור וכו'.

ובפשיטות, על ידי הביטול שנעשין כל הדברים לא והבל וריק בעיני האדם, וכל הרצון והתשוקה להשם יתברך, ממילא כמים הפנים, ומתקרב על ידי זה אליו יתברך.

שפת אמת וילך תרל"ב

כפי מה שהאדם זוכר שהש"י עשנו והכל נשפע ממנו

כך הוא זוכה להיות כל כולו – עם כל אבריו וגידיו וכל חלקי נפשו רוחו ונשמתו- דבוקים ושייכים רק 'לו' יתברך

הוא עֲשָׂנו. וְלוֹ אֶנְחָנו. על ידי שזוכין לדעת השלם שהקדוש ברוך הוא מנהיג העולם והכל תחת השגחתו, הוא עשנו ולו אנחנו (תהלים ק, ג), מקדש רמ"ח אבריו ומתקן נפשו רוחו נשמתו.

צמח צדיק מהרה"ק רבי מנחם מענדיל מויזניץ זי"ע פרשת שמות

היינו, כפי מה שהאדם זוכר שהש"י עשנו והכל נשפע ממנו יתברך - כך הוא זוכה להיות כל כולו – עם כל אבריו וגידיו וכל חלקי נפשו רוחו ונשמתו- דבוקים ושייכים רק 'לו' יתברך. ולפי זה אולי זהו גם סיום הפסוק "עמו וצאן מרעיתו", היינו שעל ידי זוכים להיות "עמו וצאן מרעיתו" – היינו שכל רמ"ח האברים יהיו קדושים וטהורים ומדובקים ושייכים אליו יתברך בשלימות כראוי.

בני ישראל הם חלק ה'

ודבוקים המה יחדיו בדביקות והתקשרות עצומה

עמו. בני ישראל - עדת ה' המה, וכמו שכתוב (דברים לב, ט) כי חלק ה' עמו, והוא יתברך אחוזת נחלתם, והמה דבוקים ואחוזים בו יתברך ויתעלה, וכמו שכתוב (ירמיה יג, יא) כאשר ידבק וגו'. [זה לשון הפסוק שם: "כי כאשר ידבק האזור אל מתני איש - כן הדבקתי אלי את כל בית ישראל ואת כל בית יהודה נאם ה' להיות לי לְעַם, ולשם ולתהלה ולתפארת"].

אוהב ישראל מהרה"ק מאפטא זי"ע פרשת בהר

הש"י עשה אותנו עמו – הדבוקים בו תמיד באהבה עצומה שאינה תלויה בדבר

ואינה בטילה לעולם ולעולמי עולמים

עמו. אפילו קלקלו כל הסדר המסודר להם... שכל הסדר והצורה ניטל מבני ישראל בשביל החטאים - אף על פי כן בני ישראל יש להם דביקות בעצם בהקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב חלק ה' עמו.

שפת אמת פורים תרס"א ד"ה איתא

הש"י רועה אותנו באהבה וחמלה עצומה ואפילו כשאין אנו מבינים – אנו בוטחים בו שכל

כוונתו ורצונו היא רק להטיב לנו כרועה החפץ בטובת צאנו תמיד

וְצֹאן מִרְעִיתוֹ. מרעיתו דהשם יתברך, [שרועה אותנו] במרעה טוב דשן ושמן, והוא מלכנו, ועל מי מנוחות ינהלנו.

מחזה אברהם מהגה"ק בעל "אשל אברהם" ו"דעת קדושים" מבוטשאטש זי"ע

פרשת כי תבוא

וְצֵאן מִרְעִיתוֹ. הנה הבטחון האמתי המשילו דוד לצאן אשר כל מחסורם הוא על הרועה, ואין אתם יודע עד מה, כן ישליך האדם יהבו על ה' בבטחו כי הוא יכלכלהו. וזהו שאמר דוד 'ה' רועי', הוא אלי כרועה לצאן הזן אותם. ואם כן איפוא 'לא אחסר' ואף מה שנראה לי נגד רצוני באמת הוא אך לטובתי.

והמשיל לו מהצאן, אשר לפעמים ירצה לו השה לעלות ממקום שכנו, והרועה לא יניח אותה לנוד אנה ואנה, והשה לא יבין למה. אשר באמת כוונת הרועה לטוב, יען כי אך פה מקום מרעה דשן וטוב. וזהו שאמר "בנאות דשא ירביצני" מה שהוא מרביץ אותי על מקומי - הוא למען ה'נאות דשא' אשר פה.

ולפעמים נהפוך הוא, כי השה רוצה לנוח ולהרגיע, והרועה לא יניח אותה לנוח, ומנהל אותה הלאה נגד רצונה. ובאמת הוא לטובה, יען כי שם 'מי מנוחות', וצריך לשתות אחר אכילה. וזהו שאמר "על מי מנוחות ינהלני", מה שמנהל אותי ממקומי - הוא למען ה'מי מנוחות' אשר שם.

כן הקדוש ברוך הוא רועה אותנו, וכשרואה מצבנו לא טוב - מעתיק אותנו על דרך אחר, ואנחנו כאשר לא נדע ולא נבין הטוב הצפון בזה לנו מצטערים אנחנו, ובאחרית אז מתבוננים אנחנו כי בחמלת ה' עלינו עשה לנו כזאת.

רוח חיים מהגה"ק הגר"ח מוואלאז'ין זי"ע על אבות - פרק ב משנה ד

מפירושו לשיר השירים פרק א' פסוק ח'

וענין זה שייך גם ברוחניות, שלפעמים נדמה לאדם שאם יעלה לעבודות רוחניות גבוהות אזי יתקרב יותר אל הש"י, והש"י מונע אותו מזה מפני שיודע שעדיף לנשמתו לעבוד את יוצרה בענין אשר הוא עומד בו עתה, כי רק על ידי זה תתחזק הנשמה ותתענג ותתקרב אל הש"י באמת.

וכמו כן לפעמים האדם רוצה להישאר בעבודה שהוא עוסק בה עתה, כי נראה לו שעל ידה הוא יקבל חיות ותועלת מרובה, והש"י מטלטלו ומניחו בעבודה אחרת, מפני שהש"י יודע שדווקא על ידי שיעבור אל העבודה האחרת, תרווה נשמתו בכל הטוב הצפון באמת עבורה.

ולכן אין לנו אלא להתבטל אל רצון הש"י מתוך בהירות ההכרה שהוא רוצה בטובת נשמתנו ובתיקונה והתעלותה הרבה יותר מאיתנו, ורק הוא יודע מה טוב עבור נשמתנו, ורק על ידי שנתבטל אל רצונו בשמחה, נזכה להתקרב אליו ולהתדבק בו באמת, יותר מכל העבודות הרוחניות הנשגבות שאנו יכולים לשער ולתאר במוחנו.

והנה יסוד פירוש זה מרומז בשפתי כהן על התורה - מתלמידי האריז"ל - (במדבר פרק א פסוק א) שכותב בקצרה: "בנאות דשא במקום דשן ושמן ורענן ירביצני, **על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו**". עכלה"ק. והיינו שזהו ענין הפסוק **בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני** - שנכלל בזה שמבקשים בתיבות אלו - שנזכה להיות תמיד בטלים אל רצון הש"י, ולהימשך אחרי רצונו יתברך בשמחה בכל עת ובכל מצב.

הדרך לזכות לבוא ולהיכנס אל תוך שערי התורה והיראה הפנימית

היא על ידי שהאדם מתמלא 'בתודה' לה' על כל הטובות שמשפיע עליו תמיד
באו שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה. על פי מה שכתב חובות הלבבות, אילו היינו מודים להקדוש
ברוך הוא על כל הטוב – אזי היינו עובדים אותו, אלא שאין אנו מבינים רב טובתו
עלינו, ומבקשים יותר, על כן יצא העגל הזה. עיין מה שכתב בשער הבחינה.

וכבר כתבתי במקום אחר, כי היראה – שער לתורה, ותורה – שער ליראה פנימית
הרצויה.

[כתב בחידושי חתם סופר על מסכת שבת (דף ל"א, ב', ד"ה מכריז): "האחרונים
הרבו להקשות סתירת ב' המאמרים, שבתחלה [אמרו] שהתורה פנימיות, וקרא
ליה מפתחות הפנימיות, ושוב קורא להתורה 'תרעא לדרתא' 'שער לדירה'. ולא
קשה מידי, כי דרתא [הדירה] הוא פנימיות ותכלית האחרון חלקו לעולם הבא
לדבקה בו יתברך שמו, וכי אפשר לדבק בשכינה אלא על ידי התורה, והיא השער
הפנימי לכנוס לדרתא [אל הדירה]. ואמנם שער החיצון שממנה נכנסים לתורה
היא היראה הקודמת לחכמתו". עכ"ל]. נמצא שהיראה הראשונה היא השער
שעל ידו נכנסים אל התורה, להיות "זוכה ליכנס לאמתיות התורה", והתורה
הנלמדת לאחר היראה, היא השער שעל ידו נכנסים אל הדביקות- "להידבק
בשכינה".]

על כן אמר **באו שְׁעָרָיו** הנזכרים לעיל, על ידי שתודו לה' על כל הטוב.

דרשות חתם סופר חלק א' – לראש השנה שנת "לך בשרי" ד"ה באו

נרגיש שכל האור והחיות שלנו היא מהש"י

חֲצִרְתִּיו בְּתִהְלָה. כי תהלתי אתה, תהלתי היא לשון הארה, כמו תהל אור (איוב
מא, י)... היינו שכל האור והחיות שלי הוא רק... שיאיר הבורא ברוך הוא וברוך
שמו לנו בכל ההשפעות טובות ובכל הברכות בכלל ופרט ברוחניות וגשמיות בני
חיי ומזוני רויחי.

מגן אברהם מהמגיד הקדוש מטריסק זי"ע [בן המגיד הקדוש רבי מרדכי מטשערנאביל
זי"ע] סוף פרשת בחקתי

בני ישראל מאירין מאור הש"י - על ידי ההילול שמהללים אותו

חֲצִרְתִּיו בְּתִהְלָה. מלשון [הארה, כמו שכתוב] 'בהלו נרו עלי ראשי', וכן כתוב
בפסיקתא בחנוכה "הלל - על שם שכתוב אל ה' ויאר לנו". ובני ישראל מאירין על
ידי השבח להשם יתברך בכל לב, כדכתיב "התהללו בשם קדשו", גם כן הפירוש
כנזכר לעיל... שבני ישראל הם כלי לקבל הארה הבאה מהשם יתברך.

שפת אמת לחנוכה ליל ה' תרל"ד ד"ה כתיב נר

ונמצא שהפשט והרמז מאוחדים יחדיו, שעל ידי שנרבה להללו כך יאיר לנו הש"י יותר ויותר, כי כפי מה שמהללים את הש"י כך מאיר הש"י בתוספת הארה. וכך הוא לעולם, שההלול מביא הארות יתירות, וכפי ריבוי הארות כך נתעלה ונוסיף בהילולים להש"י להללו על כל הארותיו.

חֲצִרְתִּיו בְּתֵהָלָה. על פי מאמר חז"ל (פסחים ב'). הללוהו כל כוכבי אור (תהלים קמ"ח, ג') דאור דכוכבים נמי אור הוא, היינו הכוכבי לילה שמהללים ומשבחים אף שאינם מאירים - בזכות זה הקדוש ברוך הוא מאיר אותם ומבהיקם ומזהירם לעולם.

וזה הללוהו כל כוכבי אור, בזכות קול ההלול שמהללים ומשבחים אף בעת חשכותם - מאיר אותם ה'. הללוהו, הוא לשון אור, מלשון הכתוב (איוב מ"א, י') תהל אור, ומאירים לעולם.

וזה הרמז שנמשלו [בני ישראל] לכוכבים, היינו האדם אף בעת שהולך חס ושלום בחשך ולא אור והשיגוהו עונותיו ולא יוכל לראות אור פני מלך חיים, צריך להתחזק ולאמץ את נפשו עם יקרת חלקו הוא החלק אלקי ממעל אשר עדיין בקרבו, ויבטח בשם וישען באלקיו... [על ידי זה יזכה] ובאור פניך תבהיקם, תבהיק ותאיר להם אור פניך, הוא אור האמת, למען ידעו ויבינו שאי אפשר להשיג בשכל הנברא גודל רוממותך ורוב רחמנותך יתברך שמך.

ישמח ישראל מהרה"ק מאלכסנדר זי"ע - פרשת שמות אות ו'

חֲצִרְתִּיו בְּתֵהָלָה. כמו שכתוב "יתהלל המתהלל השכל וידוע" (ירמיהו ט', ב'), יתהלל המתהלל הוא כטעם (איוב מ"א, י') תהל אור. [פירש"י: יהל ותזרח אור. כמו בהלו נרו]. והיינו שבזאת יאיר נרו וירגיש האורות הקדושות... -כאשר ישכיל וידע שהכל הוא מה', הן ההכנה לקבל הקדושה הוא בעזר ה', ומה גם הקדושה בעצמה הוא רק מה', מה שאי אפשר בלעדו יתברך שמו... שהקדוש ברוך הוא הוא קדוש בעצם בכל מיני קדושות, והוא המשפיע הקדושה בנו.

ישמח ישראל מהרה"ק מאלכסנדר זי"ע - פרשת קדושים אות א' - שבת ראש חודש אייר (מכתב יד קדשו)

על ידי ההודיה לה' - זוכה המודה להשלים ולקרב ולדבק עצמו ונפשו אל ה'

ובזה הוא משלם על הטובות שנתן לו ה'

הוֹדוּ לוֹ. אמרו במדרש (שוחר טוב תהלים קי"ח) אין להם לישראל שישלמו אלא הודאה על כל טובה שעושה להם. וכן הוא אומר אודך כי עניתני ותהי לי לישועה, וכן אומר אלי אתה ואודך'. פירוש, ענין הודאה רצונו לומר שהוא מודה לו ומשלים עצמו אליו, כי כל מי שמודה לאחר משלים עצמו אליו שהוא תחת רשותו.

ומה שהוא משלים עצמו אל השם יתברך – זהו תשלומים נקרא, שהוא משלים עצמו ונפשו אל השם יתברך, לכך ההודאה היא תשלומים על הטובות.

ולפיכך אומר **הודו לה'** כי טוב כי לעולם חסדו, שרצה לומר שכל הנבראים יתנו הודאה להקדוש ברוך הוא, שעם כולם עושה חסדים.

גבורות השם להמהר"ל מפראג זי"ע - פרק סד

על ידי הברכות - נמשכת ומתגלת אלוקותו וברכותיו

עלינו על כל העולם

בְּרָכּוֹ שְׁמוֹ. ענין הברכות שאנו מברכים אותו כמו שאומרים ברוך אתה או יתברך, עם שלכאורה הוא פלאי, וכי הוא יתברך צריך לברכה, והלא הוא שלימו דכולהו?

כבר נאמר ונשנה הפירוש בזה, שפירשו ענין ברכה זו הוא לשון המשכה וגילוי, כמו המברך את הגפן, שכופף קומתו, וגם כאן הכונה בברכה - שיומשך אלהותו ויתגלה למטה.

וזוהו 'יתברך' פירוש יתגלה, עד שיאמרו הנה אלהינו זה, - עיין חינוך ת"ל דלפי מה שנתבאר אתי שפיר בפשיטות – רצוני לומר שיתגלה מהות האלהות.

דרך מצותיך מהרה"ק בעל צמח צדק מליובאוויטש זי"ע

מאמר 'ענין ההלל' [דף קמ"ח, א']

הש"י הוא כולו טוב וכל רצונו של הש"י הוא רק להטיב

ומגלה וממשיך את חסדיו שיושפעו מלמעלה עד למטה

לכל העולמות העליונים והתחתונים עד לעולם הזה

כי טוב יי, לעולם חסדו. בא לעורר לבות בני ישראל להתדבק ביראתו ובאהבתו יתברך, ולהתבונן בשרש בריאת העולם על מה בראו הקדוש ברוך הוא, ומה הנאה יש לו בבריאתו, כי לא ברא הקדוש ברוך הוא את העולם רק דרך נדבה, וכונתו יתברך מאחר שהוא **טוב** רצה להשפיע מטובו לברואיו.

...והנה ההפרש שבין **טוב** לחסד, ה**טוב** נקרא כל עוד שהוא גנוז ממקומו, וה**חסד** כשהוא מתפשט לזולת. ועל זה אמר הודו לה' **כי טוב**, דהיינו שהוא יתברך **כלו טוב**, ומרב טובתו יתברך שמו רצה להשפיע מטובו לברואיו והשפיע לעולמות שברא בחסדו.

ותחלה השפיע **חסדו** לעולמות עליונים, ועשה מרכבה כנגדה בארץ, ועשה עם בני ישראל גוי אחד בארץ, ועשה אותם כנגד אילן העליון ממש, כמו שכתוב 'ואנכי נטעתיך שורק, **כלו זרע אמת** וכו', וכלם יודו לה' על זה החסד שעשה, שהתחיל מרום המעלות להשפיע החסדים, עד שהגיעם למטה לבני ישראל.

בגדי השרד מהגה"ק רבי יעקב אבוחצירא זי"ע בעל אביר יעקב

- ביאור להגדה של פסח ד"ה הודו לה'

כפי ההודאה לה' שהכל לטובה – גם בעת שאין החסד והטוב נראה בגלוי

כך מתגלים החסדים – ונמשכים עד סוף העולם

כִּי טוֹב יי, לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. כי כשם שמברכין על הטובה, כן מברכין ונותנין הודאה על הרעה, וסוף הטובה לבוא, ולכן אומר הודו לה' **כִּי טוֹב** על העבר, **כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ**, לסוף העולם ימשך **חֶסֶדוֹ**.

פירוש המבי"ט ז"ל על פרק שירה

סוף פרק ד' ד"ה לויתן אומר

הש"י ממשיך ומגלה את החסדים שעשה עבורנו בעבר

וממשיכם ומשפיעם עלינו בכל שנה ושנה 'לעולם'

לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. כי לא כמדת בשר ודם מדת הקדוש ברוך הוא, כי מלך בשר ודם כאשר עושה טובה וחסד עם בני עמו ועבדיו אינו עושה אלא לשעתו, והטובה ההיא יש לה הפסק וגבול, אמנם השם יתברך כאשר עושה **חֶסֶד** לעמו ישראל - אזי בכל שנה ושנה כשיגיע אותו היום נתעורר אותו **החֶסֶד** והטוב ממש כאשר היה מאז בימי קדם.

ולזה אנו אומרים בפסח זמן חירותינו, כי אז הוא זמן חירותינו ממש, שנתעורר אז בחינת הגאולה שהיה בימי משה...

וכן בשבועות מתעורר הארת קבלת התורה, וכל אחד מישראל המכין עצמו ומקדש ומטהר עצמו בימי הספירה לקבל התורה, זוכה אז בחג השבועות לשמוע בקול דברו, לבחינת קבלת התורה ולדעת יתירה, מה שלא היה לו מקודם.

וכמו כן בכל המועדים וחנוכה ופורים נתעורר אותו הבחינה אשר היה מאז, ולכן אנו אומרים אשר עשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, ורצוננו לומר הניסים אשר היו בימים ההם המה גם כן בזמן הזה.

וכן אפשר גם כן באותו יום אשר נולד צדיק אחד לטובת בני ישראל להנהיג הדור, מתעורר גם כן באותו יום בכל שנה ושנה אותו הטובה וההארה לעם בני ישראל.

וזה הודו לה' כי טוב, הטוב והחסד אשר עשה לנו, **כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ**, אותו החסד והטובה הוא לעולמי עד.

וזהו אמרם (מגילה י"ג, ב') ולא ידע שבז' באדר מת משה ובז' באדר נולד משה, ורצונו לומר בכל דור ודור ובכל שנה ושנה בז' באדר נתעורר אותו הבחינה ממש, וממילא יש זכות הרבה באותו חודש.

ובזה מובן שפיר הטעם שאנו אומרים רות בעצרת, כי תמיד בעצרת יום שנולד דוד נתעורר שוב אותו הזכות והארה של נשמת דוד.

בית יעקב מהרה"ק רבי אהרן יעקב מאלכסנדר זי"ע תלמיד הרה"ק הרבי רבי בונם
מפשיסחא זי"ע פרשת בחקותי

בכל דור ודור הש"י מלא 'נאמנות' לבני ישראל
שכל כולו 'נאמן' ומסור רק לטובתן של ישראל

וְעַד דֵּר וְדֵר אֱמוּנָתוֹ. שהגיד כ"ק זקיני האדמו"ר הגדול זצללה"ה מקאצק,
דאמונה הוא - בלשון אשכנז [גע]טרייא. - היינו שאינו חושש לטובת עצמו אלא
לצורך [הזולת]... וראייתו מהא דכתיב (תהלים ל"ג) וכל מעשהו באמונה, שאין לו
פירוש אחר אלא שהקדוש ברוך הוא - מעשהו לטובת ישראל.

שם משמאל - פרשת חיי שרה - שנת תרע"ח ד"ה במד"ר

וְעַד דֵּר וְדֵר אֱמוּנָתוֹ. הגיד כ"ק זקיני זצללה"ה מקאצק שנאמן הוא בלשון אשכנז
"טריי" שאינו חושש לטובתו אלא לטובת משלחו, ומייתי לה מקרא (תהלים ל"ג)
וכל מעשהו באמונה, ואיך שייך לומר בהקדוש ברוך הוא באמונה, אלא הפירוש
שהקדוש ברוך הוא איננו חושש אלא לטובת ישראל.

שם משמאל במדבר תרע"ג